

Fenntarthatóság, átláthatóság, hosszú távú megélhetés!

Mit kívánnak a zöldek a következő kormánytól 2014 tavaszán?

Civil szervezetek elvárásai az országgyűlési képviselőjelöltektől a fenntartható fejlődés érdekében

Alulírott civil szervezetek azt várják az országgyűlési képviselőjelöltektől, megválasztásuk esetén mandátumuk teljes időszaka alatt minden tőlük telhetőt tegyenek meg annak érdekében, hogy Magyarország kormánya és országgyűlése 2014 és 2018 között teljesítse az alábbiakat:

- 1. Önálló környezetügyi minisztériumot, erős intézményrendszert!**
- 2. Átláthatóságot, társadalmi részvételt!**
- 3. A visszalépés tilalmát a jogalkotásban!**
- 4. Nemet a paksi bővítésre, széles körű energiahatékonysági és megújuló energia programot!**
- 5. Fenntartható erdő- és mezőgazdaságot!**
- 6. Környezetbarát közlekedést, élhető épített környezetet!**
- 7. Ökoszociális költségvetést és adórendszert, zöld fejlesztéspolitikát!**
- 8. Tiszta levegőt!**
- 9. Jó ökológiai állapotú vizeket, nemet a vízlépcsőkre!**
- 10. Megálljt a biológiai sokféleség csökkenésének!**
- 11. Nulla hulladékot!**
- 12. Élethosszig tartó környezeti nevelést mindenkinek!**

A kezdeményező civilek:

Levegő Munkacsoport,
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület,
Magyar Természetvédők Szövetsége,
Védegylet,
és a hozzájuk csatlakozó szervezetek

- 1. Önálló környezetügyi minisztériumot, erős intézményrendszert!** Erősítse meg a környezet- és természetvédelmi hatóságokat és a környezetügy szempontjából különösen fontos többi állami ellenőrző szervet, hatóságot (népegészségügyi, vízügyi, építésfelügyeleti, fogyasztóvédelmi és más szervek). Állítsa vissza az önálló környezetügyi minisztériumot, és tegye képessé arra, hogy összehangoltan irányítsa a környezet- és a természetvédelmet, valamint vízügyeket, az éghajlatvédelmet. A fenntarthatóságot, mint horizontális szempontot érvényesítse a többi szaktárca működésében, valamint a különböző nemzeti és ágazati tervezések során. A civil, szakmai szervezetekkel, társadalmi érdekképviselőkkel érdemi partneri viszonyt alakítson ki, támogatva a fenntarthatóság érdekében végzett tevékenységeiket
- 2. Átláthatóságot, társadalmi részvételt!** Nyitott jogalkotást valósítson meg. A tervezett új jogszabályok, országgyűlési és kormányhatározatok felsorolását, majd azok tervezeteit, továbbá az állami fejlesztési, ágazati koncepciókat, stratégiák és programok tervezeteit azok előterjesztői a lehető legkorábbi időpontban tegyék hozzáférhetővé társadalmi, gazdasági és környezeti hatásvizsgálattal, rövid-, közép- és hosszú távra érvényes összehasonlítással, költség-haszon elemzéssel. A döntéseket széles körű társadalmi vita előzze meg, amelynek során egyenlő esélyt biztosítson az eltérő vélemények megismertetésére. Jelentősen javítsa az állampolgárok és a civil szervezetek hozzáférési lehetőségét az igazságszolgáltatáshoz, beleértve az Alkotmánybíróságot is. Biztosítsa a közérdekű információhoz való hozzájutást mindenkinek.
- 3. A visszalépés tilalmát a jogalkotásban!** Csak olyan új jogszabályt fogadjon el, amely szinten tartja vagy növeli az alapvető emberi jogok, a környezet-, természet-, egészség- és családvédelem, továbbá az oktatási, kulturális, egészségügyi és szociális ellátás, valamint a közbiztonság jogszabályokkal és a jogi irányítás egyéb eszközeivel biztosított, már meglévő szintjét, kivéve, ha ez más alapjog vagy alkotmányos érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi, illetve ellátási szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan. Mindez a költségvetési és adótörvényekre is vonatkozik.
- 4. Nemet a paksi bővítésre, széles körű energiahatékonysági és megújuló energia programot!** Ne bővítse a Paksi Atomerőművet, mivel ez a beruházás szükségtelen, túlságosan költséges és veszélyes. Készítsen tervet a nukleáris energiatermelés mielőbbi kivezetéséről, tekintettel az elfogadhatatlan társadalmi kockázatokra és a jövő nemzedékekre háruló terhekre, többek között a veszélyes radioaktív hulladékok tárolásának megoldatlansága miatt. Olyan energiapolitikát valósítson meg, amely az energiafelhasználás csökkentésén alapul. Átfogó nemzeti energiahatékonysági programot vigyen véghez, amelynek részeként évente összesen legalább 100.000 lakás és családi ház komplex felújítása történik meg. Olyan stabil, kiszámítható energiapolitikai szabályozást alkosson, amely elősegíti a fenntartható módon megtermelt megújuló energiák (elsődlegesen a nap-, a szél- és geotermikus energia, valamint a folyók ökoszisztémáját nem zavaró kis vízerőművek) térnyerését. Támogassa az energiatudatosság megerősítését és a decentralizált, közösségi megújulóenergia-termelést, amely valódi lépés az energiafüggetlenség felé. Mindezek eredményeként 2020-ban a megújulók a teljes primer energiatermelés legalább 19 százalékát, 2030-ra 29 százalékát adják. A szén-dioxid kvótakereskedelem bevételeit átlátható módon, célzottan zöld beruházások támogatására használja fel.

5. **Fenntartható erdő- és mezőgazdaságot!** Olyan vidékpolitikát valósítson meg, amely biztosítja a helyi közösségek hosszú távú életlehetőségét és elősegíti a föld termőképességének megóvását, talajaink védelmét, javítását. Ennek érdekében többek között erősítse a helyi közösségek döntési jogait a földügyletekben, csökkentse az intenzív szántóterületeket, széles körben terjessze el a biogazdálkodást, erősítse a célzott agrárkörnyezetgazdálkodási programokat, tiltsa be a beporzó rovarokat veszélyeztető vegyi anyagokat és helyezze előtérbe a helyi, kisléptékű fenntartható gazdálkodási formákat. Alkosson törvényt a föld termőképességének megőrzése érdekében. Őrizze meg és fejlessze országosan az ökológiai alapon működő mintagazdaságokat, amelyeknek egyik, több mint 20 éve működő európai szintű fellegvára a Kishantosi Vidékfejlesztési Központ. Támogassa a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módszereket, az őshonos fafajok alkalmazását és az invazív idegenhonos fafajok visszaszorítását.
6. **Környezetbarát közlekedést, élhető épített környezetet!** Olyan szabályozásokat alkosson, amelynek eredményeként csökken az egyéni gépjármű-közlekedés és a közúti áruszállítás teljesítménye, és jelentősen javul a közösségi közlekedés és a vasúti áruszállítás versenyképessége. Ösztönözze a kevésbé környezetszennyező gépjárművek használatát. Kiemelten segítse elő a kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítását a településeken. A hátrányos helyzetű térségek közlekedési esélyegyenlősége érdekében állítsa vissza a 2012. évi járatritkítás előtti vasúti menetrendet, és tartsa fenn a meglévő mellékvonalakat. Támogassa a települések alkalmazkodását az éghajlatváltozáshoz, így a zöldterületek növelését, a városklíma-szemponatok érvényesítését és a meglévő infrastruktúra folyamatos karbantartását. Ösztönözzön az üres és alulhasznosított ingatlanok használatára, valamint az épületek energiatakarékosságot szolgáló korszerűsítésére. Zöldmezős fejlesztések helyett a szelíd, szociális – a városszerkezetet, a hagyományokat, a helyi közösségeket megőrző, azokra támaszkodó – differenciált rehabilitációt támogassa, amelyben részt vesznek az öngazgató lakóközösségek, civil szervezetek és helyi vállalkozások. Egyértelmű és átlátható módon korlátozza a 300 négyzetméternél nagyobb alapterületű újabb kiskereskedelmi létesítmények megnyitását.
7. **Ökoszociális költségvetést és adórendszert, zöld fejlesztéspolitikát!** Számolja fel a súlyosan piactorzító, illetve a környezetszennyezést fokozó támogatásokat, a környezeti károk költségeit fizettesse meg az okozóval. Szorítsa vissza az adócsalásokat (különös tekintettel a nagy adózókra) és a korrupciót. Az így keletkező többletbevételeket, illetve megtakarításokat elsősorban az oktatásra, az egészségügyre (beleértve a megelőzést is), a környezetvédelemre, a kultúrára, a tudományra, az innovációra, valamint a lakosság biztonságának növelésére (közbiztonság, élelmiszerbiztonság stb.) fordítsa. A 2015. évi költségvetésben – a 2014. évihez viszonyítva – legalább 1000 milliárd forintot csoportosítson át (az uniós forrásokat is beleértve) mindennek megfelelően, 2016-2018-ban pedig további hasonló jellegű átcsoportosításokat hajtson végre. Ne drága és pazarló infrastruktúra-beruházásokra költse az uniós forrásokat, hanem elsődlegesen a társadalmi és környezeti problémák megoldására, illetve megelőzésére. Tegye átláthatóvá a források felhasználását. A társadalmi partnereket intézményesen vonja be a pályázati döntésekbe, a programok ellenőrzésébe. A közbeszerzést tegye környezetbaráttá, és ennek részeként a helyi gazdaságból származó, környezetet kevésbé terhelő termékek élvezzenek elsőbbséget.
8. **Tiszta levegőt!** Jelentősen gyorsítsa fel a súlyosan egészségkárosító részecskeszennyezés (PM10) csökkentéséről szóló program végrehajtását abból a célból, hogy a légszennyező anyagok koncentrációja vonatkozásában az egészségügyi határértékek túllépésének száma a mérőállomásokon 2017-ben legfeljebb 20 százaléka legyen a 2013. évinek. Kiemelt feladatának tekintse az ultrafinom részecskék számának csökkentését.

9. **Jó ökológiai állapotú vizeket, nemet a vízlépcsőkre!** Olyan vízügyi politikát valósítson meg, amelynek fő célja vizeink jó ökológiai állapotának biztosítása. A mezőgazdasági vízfelhasználás, a vízi közlekedés és az árvízvédelem ne csökkentse a biológiai sokféleséget. Teremtse meg folyóink és vizes élőhelyeink helyreállításának feltételeit. A vízvisszatartást ne mesterséges tározókban hajtsa végre, hanem mélyfekvésű, rossz termőhelyi adottságú területeken, ami teret adhat a tájgazdálkodás kibontakozásának a mezőgazdasági támogatási rendszerek megfelelő átalakításával. Őrizze meg folyóink hosszirányú átjárhatóságát, ezért ne építsen duzzasztógátákat.
10. **Megálljt a biológiai sokféleség csökkenésének!** Biztosítsa, hogy a védett területek elsődleges funkciója a természeti értékek megőrzése legyen. Az állami tulajdonban lévő erdőkben, gyepekben és vizes élőhelyeken természetvédelmi kezelést és ne nyereségérdekelt gazdálkodást folytasson. A *Natura 2000* területek hosszú távú fenntartása és védelme érdekében természeti értékekre alapozó mezőgazdasági, turisztikai, térségfejlesztési programokat dolgozzon ki és valósítson meg. A nem védett területeken korlátozzon vagy tiltson minden olyan tevékenységet, különösen az eddiginél intenzívebb területhasználatot, amely a jelenlegi természeti helyzethez képest visszalépést jelent, csökkenti a közös jövő alapjául szolgáló biológiai sokféleséget. Indítson élőhely-rehabilitációs programokat is az összefüggő ökológiai hálózat létrehozására az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása, valamint az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése érdekében. A biológiai sokféleség védelmét mint horizontális szempontot érvényesítse a tervezési folyamatokban.
11. **Nulla hulladékot!** A hulladékgazdálkodás terén mindenekelőtt érvényesítse a hulladékkeletkezés megelőzésének elvét, többek között a termelés és fogyasztás rendszereinek körfolyamatokba kapcsolásával. Segítse elő a silány minőségű és hamar hulladékká váló termékek és csomagolások gyártásának és importjának visszaszorítását. Erősítse meg az újrahasználati rendszereket, támogassa a szervizkapacitásokat. A termékdíjak, a lerakási járulékok és a betétdíjak segítségével érje el, hogy minél több hulladékot eltérítsünk a lerakóktól és minél többet hasznosítsunk. Arányos és differenciált háztartási hulladékdíjat vezessen be, amely bünteti a sok hulladék termelését és támogatja a szelektálást és a komposztálást. Biztosítsa annak feltételeit, hogy a mégis keletkező hulladék újrafelhasználásra kerüljön vagy másodnyersanyagként hasznosuljon. Jelentősen gyorsítsa fel az ipari szennyezett területek megtisztítását, valamint a jelenlegi szennyezőforrások felszámolását.
12. **Élethosszig tartó környezeti nevelést mindenkinek!** A környezeti nevelést és a rendszerszemléletű megközelítést átfogóan építse be az oktatási programokba. Biztosítsa, hogy minden gyerek rendszeresen jusson ki a természetbe tanulmányai során az erdei óvoda, erdei iskola programok és az iskolai foglalkozások keretében, és minden általános iskolás jusson el tanulmányai alatt legalább egy magyarországi nemzeti parkba. A környezeti nevelést és a szemléletformálást érvényesítse a közép- és felsőoktatásban, és végezzen hatékony felvilágosítást a felnőtt lakosság körében is a média fokozott bevonásával és egyéb eszközökkel. Az egészségügyi rendszerben kiemelt szerepet biztosítson a megelőzésnek és az egészséges életmódra ösztönzésnek.

Budapest, 2014. március 12.

Kezdeményezők:

Levegő Munkacsoport, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Magyar Természetvédők Szövetsége, Védegyelet

Kezdeményező és csatlakozó szervezetek:

"Zöldike" Környezetvédő Szervezet
Szalkszentmárton
„Bihar” Kis- sárréti Civilek Társasága
Beklen Alapítvány
Beretzk Péter Természetvédelmi Klub
Biokultúra Közép-Magyarországi Egyesület
Castanea Környezetvédelmi Egyesület
CEEWEB
Csalán Környezet- és Természetvédő
Egyesület
CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi
Egyesület
Dél-alföldi Regionális Környezetvédelmi
Civil Hálózat
Hidra Természetvédelmi és Ifjúsági Egyesület
KÖRLÁNC Szegedi Munkacsoport
Csermely Környezetvédelmi Egyesület
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi
Egyesület
Energia és Környezet Alapítvány
Fauna Alapítvány
Fenntarthatóság Felé Egyesület
Gaja Környezetvédő Egyesület
GATE Zöld Klub
Göcsej Természetvédelmi Alapítvány
Greenpeace Magyarország,
Gyermekláncfű Kézműves, Oktatási és
Környezetnevelési Egyesület
Hanyi-parti Egyesület
Hatvani Környezetvédő Egyesület
Herman Ottó Természetvédő Kör
Hosszúhetény Természeti Értékeiért
Egyesület
Inspiráció Egyesület
Kakucs az Otthonunk Közhasznú Egyesület
Kalocsakörnyéki Környezetvédelmi
Egyesület
Keresztúri Társas Kör
Környezeti Nevelési Hálózat Országos
Egyesület
Közép-Magyarországi Zöld Kör
Levegő Munkacsoport
Magosfa Környezeti Nevelési és
Ökoturisztikai Alapítvány
Magyar Közlekedési Klub
Magyar László Idegenforgalmi Egyesület
Magyar Madártani és Természetvédelmi
Egyesület
Magyar Természetvédők Szövetsége
Magyarország Természeti és Kulturális
Örökségéért Alapítvány
Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség
Mozgalom az Egészséges Város
Környezetéért Társaság
Napóra Klub
Nők a Balatonért Egyesület
Öko-Jász Környezetvédelmi,
Környezetgazdálkodási, Kulturális és
Turisztikai Egyesület
Ökológiai Stúdió Alapítvány
Ökoszolgálat Alapítvány
Polyán Egyesület
Reflex Környezetvédő Egyesület
Sárvári Környezetvédő és Természetbarát
Egyesület
Szigetközi Természetvédelmi Egyesület
Szombathely-Herény Kőrösi Csoma Sándor
Természetjáró Környezet és Természetvédő
Egyesület
Szövetség az Élő Tiszáért
Tanácsadók a Fenntartható Fejlődésért
Tengri Íjász és Hagyományőrző Egyesület
TerepSzemle Stúdió Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Kulturális Közhasznú
Egyesület
Természet és Környezetvédők Solti
Egyesülete
Ürömért Egyesület
Védegylet
WWF Magyarország
Zagyva-mente Környezet és Természetvédő
Egyesület
Zöld Akció Egyesület
Zöld Kör – a Föld Barátai Magyarország tagja
Zöld Nők